

Κρίση & χρέος: Μύθοι και πραγματικότητα

Στον ενάμισο χρόνο που πέρασε από την υπαγωγή της χώρας στην τριπλή διεθνή επιτήρηση ΔΝΤ – ΕΚΤ – ΕΕ, είχαμε βίαιη φτωχοποίηση του πληθυσμού μέσω πρωτοφανών περικοπών σε μισθούς και συντάξεις, δραματική μείωση κοινωνικών δαπανών και δημοσίων επενδύσεων, κατακόρυφη αύξηση ανεργίας, απώλεια εργασιακών δικαιωμάτων που κατακτήθηκαν με αγώνες δεκαετιών και κατάρρευση όλων των οικονομικών δεικτών, με σημαντικότερο στοιχείο τη βαθιά ύφεση που έφτασε σε επίπεδα πρωτοφανή για τη μεταπολεμική Ευρώπη.

Όλα αυτά έγιναν υπό το πρόσχημα της «σωτηρίας της πατρίδας» και δικαιολογήθηκαν ως αναπόφευκτα λόγω των τεράστιων δημοσίων χρεών και ελλειμμάτων. Η αλήθεια όμως είναι διαφορετική: Η εισαγωγή της χώρας στο μνημόνιο, βασίστηκε σε μια σειρά από ψέματα που καλλιεργήθηκαν από την κυβέρνηση και τη ΜΜΕ και δεν ήταν καθόλου αναπόφευκτα.

Μύθοι και πραγματικότητες

› ΤΟ ΒΑΡΥ ΚΑΙ ΣΠΑΤΑΛΟ ΚΡΑΤΟΣ

ΚΟΣΤΟΣ ΚΡΑΤΟΥΣ ΕΠΙ ΤΟΥ Α.Ε.Π. (2009)

Ελλάδα	17,3%	Γαλλία	24,0%
Γερμανία	19,9%	Ισπανία	24,3%
Μ. Βρετανία	23,7%	Σουηδία	28,0%
Μ.Ο. ΕΥΡΩΖΩΝΗΣ	21,8%		

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ (Ιούλιος 2010)

Ελλάδα	15,0% (768.000)
Ευρωζώνη	16,5%

Σίγουρο είναι ότι, παρά την έντονη προπαγάνδα των ΜΜΕ, το χρέος δε δημιουργήθηκε από τη μισθολογική δαπάνη του δημοσίου, αλλά από την ασύδοτη δράση του κεφαλαίου. Σήμερα 5.000 επιχειρήσεις οφείλουν στο Δημόσιο 31 δις ευρώ, ο μη αποδιδόμενος από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις ΦΠΑ εκτιμάται σε 6,5 δις, η ετήσια εισφοροδιαφυγή σε 8 δις, η παρασικονομία αγγίζει το 30% του ΑΕΠ, ενώ η φοροδιαφυγή έχει πάρει τερατώδεις διαστάσεις. Ακόμη, την περίοδο 2004-2008 χαρίστηκαν σχεδόν 9 δις σε 50.000 επιχειρήσεις μέσω της μείωσης του συντελεστή φορολόγησής τους σε 25% (από 35%) και των περαιώσεων.

› ΤΟ ΥΨΗΛΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ

ΜΕΣΕΣ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΜΗΝΙΑΙΕΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ (2005)

Δανία	2.841	Σουηδία	2.169
Ολλανδία	2.736	Φινλανδία	2.106
Αυστρία	2.554	Γερμανία	1.941
Ιρλανδία	2.551	Ιταλία	1.684
Βέλγιο	2.393	Ισπανία	1.589
Μ. Βρετανία	2.379	Ελλάδα	1.441
Γαλλία	2.288	Πορτογαλία	1.113

ΕΛΛΑΔΑ 2005

ΑΓΟΡΑΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ ΜΕΣΟΥ ΜΙΣΘΟΥ:

89% του μέσου όρου της Ε.Ε.

ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

68% του μέσου όρου της Ε.Ε.

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ:

91% του μέσου όρου της Ε.Ε.

› ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΔΟΥΛΕΥΟΥΝ ΛΙΓΟ

ΜΕΣΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΩΡΕΣ (Μάιος 2011)

Γερμανία	1.390	Πορτογαλία	1.719
Γαλλία	1.554	Ιταλία	1.773
Ισπανία	1.654	Ελλάδα	2.119

› ΤΟ ΤΕΡΑΣΤΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΡΕΟΣ ΚΑΙ ΕΛΛΕΙΜΜΑ

Στην αρχή της κρίσης (Δεκ. 2009), το ελληνικό έλλειμμα αντιστοιχούσε σε λιγότερο από 2,5% του ελλείμματος της ευρωζώνης.

ΑΝΑΓΚΕΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΧΡΗΜΑΤΑΓΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΟ 2010

Ελλάδα	53 δις €	Ιταλία	393 δις €
Βέλγιο	89 δις €	Γαλλία	454 δις €
Σύνολο Ευρωζώνης		2.200 δις €	

Το συνολικό δημόσιο χρέος της ευρωζώνης των 17, από 73% του ΑΕΠ της το 2007, έφτασε στο 91% το 2010 και φέτος θα κλείσει πολύ κοντά στο 100%, στα ίδια δηλαδή επίπεδα με τις ΗΠΑ.

› Η ΚΑΛΟΠΕΡΑΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ούτε αυτό ισχύει αν κρίνει κανείς από την χαμηλότερη του ευρωπαϊκού μέσου όρου ιδιωτική αποταμίευση και την **βαρύτατη έμμεση φορολογία** – υψηλότερη στην Ε.Ε – η οποία αποδίδει πάνω από τα 2/3 των γενικών φορολογικών εσόδων. Η άμεση φορολογία αποδίδει έσοδα ίσα με μόλις το 6,7% του ΑΕΠ (2009) με μέσο όρο στην ευρωζώνη το 12% (Μ.Βρετανία 16%, Δανία 30%). Σ' αυτά θα πρέπει να προστεθεί και η καταχρέωση της πλειοψηφίας των νοικοκυριών μέσω στεγαστικών ή άλλων δανείων, καθώς και η συνολική ομηρία του αγροτικού κόσμου από τις τράπεζες.

› Η ΚΡΙΣΗ ΘΑ ΞΕΠΕΡΑΣΤΕΙ ΣΥΝΤΟΜΑ

Πρόκειται και εδώ για συνειδητό ψεύδος. Η ανάκαμψη είναι αδύνατη από τη στιγμή που τα χρήματα των δανείων πάνε στην αποπληρωμή τόκων και παλαιότερων δανείων.

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΤΡΟΪΚΑΣ

2010	38 δις
2011	46 δις

ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗ ΔΑΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΚΩΝ

2010	32,5 δις
2011	44,0 δις

Άλλωστε, σύμφωνα με πρόσφατες δηλώσεις του Βενιζέλου, στόχος είναι η επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος μέχρι τον Απρίλιο του 2012 ώστε ολόκληρο το ποσό των δανείων του Μνημονίου να πηγαίνει στην αποπληρωμή του χρέους. **Τα δάνεια λοιπόν δεν σώζουν την Ελλάδα αλλά τους ξένους πιστωτές** και ειδικά τις γερμανικές και γαλλικές τράπεζες που κρατούν το 40% του χρέους.

Γενικά, η σχέση της Ελλάδας με τους Ευρωπαίους εταίρους της υπήρξε ανέκαθεν προβληματική. Παρά την έντονη προπαγάνδα, η ένταξη της χώρας στην Ε.Ε. δεν ενίσχυσε την οικονομική της θέση, ειδικά μετά το Μάαστριχτ (1992) και την ΟΝΕ (2002). Για παράδειγμα, το 1973, οι ελληνικές εξαγωγές κάλυπταν το 38,4% των εισαγωγών. Το 1987 το ποσοστό είχε ανέβει στο 52,9% για να αρχίσει μετά να πέφτει, φτάνοντας το 2008 στο ιστορικό χαμηλό του 30,2%. Την ίδια περίπου εικόνα συνεχούς επιδείνωσης παρουσιάζει και το ισοζύγιο των τρεχουσών συναλλαγών. Από ελαφρά ελλειμματικό ο 1999 (4,8 δις ή 4,3% του ΑΕΠ) έφτασε το 2008 στα όρια της κατάρρευσης (30,7 δις ή 13% του ΑΕΠ). Αυτή η επιδείνωση οδήγησε στην εκτόξευση του δανεισμού. Την περίοδο 1999-2008 το χρέος αυξήθηκε κατά 144,3 δις Στην ίδια περίοδο, οι επιδοτήσεις της Ε.Ε. προς την Ελλάδα ανήλθαν στο ποσό των 40,4 δις ενώ οι εισαγωγές από χώρες της Ε.Ε. έφτασαν τα 239,3 δις Κατά κάποιον τρόπο λοιπόν μπορούμε να πούμε ότι **οι κοινοτικές επιδοτήσεις επιδότησαν κατά ένα μέρος τις αγορές ευρωπαϊκών προϊόντων από τον Έλληνα καταναλωτή.**

Σ' αυτά πρέπει να προστεθούν και οι τεράστιες εξοπλιστικές δαπάνες που κατευθύνθηκαν σχεδόν εξ ολοκλήρου στις χώρες που τώρα μας εγκυλούν για το μεγάλο δημόσιο χρέος.

Όλοι αυτοί οι μύθοι χρησιμοποιήθηκαν για την είσοδο της χώρας στο Μνημόνιο και τη λήψη μέτρων.

Όμως η ακολουθούμενη πολιτική είναι άδικη, ακραία ταξική και οδηγεί σε απίστευτη ύφεση. Ο ίδιος ο στόχος του περιορισμού του χρέους στο 60% του ΑΕΠ και του ελλείμματος στο 3% είναι κάτι παραπάνω από ανέφικτος. Σύμφωνα με στοιχεία της ίδιας της Τρόικα, μόνο οι πληρωμές τόκων θ' απορροφούν τα επόμενα χρόνια ποσά μεγαλύτερα από την ετήσια αύξηση του ΑΕΠ.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ Α.Ε.Π. (στοιχεία Ε.Κ.Τ. – Δ.Ν.Τ., 10/2011)	
2007	105,4%
2008	110,7%
2009	127,1%
2010	142,8%
2011	161,8%
2012	172,7%
2013	198%

Αυτό λοιπόν που αποτελεί το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η ύφεση, την οποία πρόσφατα ο Ε. Βενιζέλος εκτίμησε αθροιστικά στο 12,5% στο τέλος του 2012 (4,5% το 2010, 5,5% το 2011 και 2,5% το 2012). Ακόμα κι αν η πρόβλεψη αποδειχθεί σωστή –πράγμα εξαιρετικά αμφίβολο– πρόκειται για ύφεση πρωτοφανή στα ευρωπαϊκά

χρονικά, τόσο βαθιά που οδηγεί σε κατάρρευση τη συνολική οικονομία.

Η συνεχής μείωση μισθών, συντάξεων, κοινωνικών δαπανών και δημοσίων επενδύσεων και η επιβολή ολόένα και βαρύτερων φόρων, πλήττει τα εισοδήματα της τεράστιας πλειοψηφίας του λαού, καταβαρθεώνει την κατανάλωση και μειώνει τα φορολογικά έσοδα από άμεσους και έμμεσους φόρους. Η αναπόφευκτη υστέρηση εσόδων, οδηγεί σε νέα μείωση μισθών, συντάξεων και κοινωνικών δαπανών και νέα επιβολή επαχθέστερων φόρων, βάζοντας ολόκληρη την οικονομία σ' έναν υφεσιακό φαύλο κύκλο.

Δραματικότερη συνέπεια αυτού, είναι η ανεξέλεγκτη αύξηση της ανεργίας.

ΑΝΕΡΓΙΑ		
	Σε χιλ. άτομα	Ποσοστό%
2010 1ο τρίμηνο	587	11,7
2011 Αύγουστος	908	18,4
		(43,5% νεανική 22,3% γυναικεία)

Η δε πραγματική ανεργία, πρέπει ήδη να ξεπερνάει το 20,5% (1.000.000) και πρόκειται πολύ σύντομα ν' αυξηθεί, αφού στο πολυνομοσχέδιο που μόλις ψηφίστηκε προβλέπονται απολύσεις ακόμα και στο στενό δημόσιο τομέα. Με επίσημη πρόβλεψη για 1,1 εκ. ανέργους στο τέλος του έτους και συνυπολογίζοντας τ' άτομα που κουβαλάει κάθε άνεργος, είναι βέβαιο ότι την άνοιξη θα έχουμε 3,5 εκ. ανθρώπους που θα ζουν στο όριο της φτώχειας ή και κάτω απ' αυτό χωρίς να υπολογίζουμε τα εκατομμύρια των εργαζομένων σε ελαστικές συνθήκες και με εξευτελιστικές αμοιβές λόγω των ασταμάτητων περικοπών στους μισθούς. Τα πράγματα κάνει χειρότερα η αδυναμία ελέγχου του πληθωρισμού που τώρα τρέχει με 3%, ενώ έφτασε πριν λίγους μήνες και στο 6% λόγω της τεράστιας αύξησης του ΦΠΑ.

Η μετάθεση στους λαούς του κόστους διάσωσης των τραπεζών οι οποίες ευθύνονται για την κρίση και οι οποίες πέτυχαν αμύθητα κέρδη την προηγούμενη περίοδο, οδηγεί σε γενική αφαίμαξη και πλήττει τα συνήθη θύματα αλλά και την πολυπληθή μεσαία τάξη, την οποία περιορίζει έως εξαφάνιση. Η κατάσταση χειροτερεύει, από την άρνηση των τραπεζών να διοχετεύσουν στην αγορά τα τεράστια ποσά της κρατικής βοήθειας που λαμβάνουν. Είναι ενδεικτικό ότι από τα πρώτα 50 δις περίπου της κρατικής στήριξης (Φεβρ. 2011), έσπρωξαν στην πραγματική οικονομία μόνο τα 7,8 δις (16,3%) και αυτά ως επί το πλείστον σε ελάχιστους επιχειρηματίες.

Αντί να υπάρχει η απαραίτητη για την αποπληρωμή του χρέους παραγωγή νέου εισοδήματος, υπάρχει κατάσταση του υπάρχοντος εισοδήματος και μάλιστα όχι μόνο του τρέχοντος, αλλά και του προηγούμενου αφού οι περικοπές μισθών, οι φόροι και ο πληθωρισμός εξανεμίζουν τις αποταμιεύσεις, καθώς και του μελλοντικού εφόσον με το ξεπούλημα της δημόσιας περιουσίας σε τιμές ευκαιρίας, γίνεται αδύνατη η άσκηση κοινωνικής και αναπτυξιακής πολιτικής, ακόμα και στο μέλλον.

Το περιβόητο κούρεμα του χρέους δεν αποτελεί λύση, αφού από αυτό εξαιρούνται τα δάνεια της Τρόικας, δηλαδή με τα σημερινά δεδομένα τα 205 από τα 360 δις του χρέους. Άρα μιλώντας για κούρεμα της τάξης του 50% αναφερόμαστε ουσιαστικά σ' ένα ποσό κάτω των 100 δις. Και από αυτό όμως το ποσό, ένα σημαντικό μέρος ανήκει στα ελληνικά ασφαλιστικά ταμεία τα οποία κυριολεκτικά θα διαλυθούν αν αναγκαστούν να διαγράψουν αυτές τις απαιτήσεις.

ΠΟΣΑ ΠΟΥ ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΥΡΕΜΑ ΚΑΤΑ 50% ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ (επί συνολικού δημοσίου χρέους 360 δις)

1. Ελληνικά κρατικά ομόλογα στην ΕΚΤ	60 δις
2. Δάνεια Τρόικας	65 δις
3. Ομόλογα που λήγουν μετά το 2020	45 δις
4. Βραχύβια έντοκα γραμμάτια δημοσίου	15 δις
5. Άλλα παλαιά δάνεια ιδιωτών	20 δις
Σύνολο	205 δις

Από τα 155 δις που μένουν τα 100 περίπου είναι στα χέρια ελληνικών τραπεζών, ασφαλιστικών ταμείων (25 δις) και ασφαλιστικών εταιρειών.

Παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα βρέθηκε στην αιχμή της κρίσης, δεν είναι η μόνη. Η Ευρωζώνη, η Ισπανία,

η Ιταλία, οι ΗΠΑ και πολλές άλλες χώρες βρίσκονται σ' αυτό τον ανεμοστρόβιλο. Η κρίση χτυπά την καρδιά του συστήματος γιατί:

- Αναγόρευσε σε υπέρτατο νόμο το κέρδος και την ανταγωνιστικότητα οδηγώντας στην πρωτοφανή ιστορική υπερσυγκέντρωση του πλούτου σε λίγα χέρια που αφαιρεί ρευστότητα από την παγκόσμια οικονομία και κάνει την φτώχεια ενδημική. Σήμερα το 0,15% του παγκόσμιου πληθυσμού κατέχει όσο πλούτο παράγει το 99,85% της ανθρωπότητας σε 9 μήνες, οι 3 πλουσιότεροι άνθρωποι έχουν χρήματα ίσα με το ΑΕΠ των 44 φτωχότερων κρατών, 10,9 εκ. άτομα έχουν συνολική περιουσία 43 τρις δολαρίων ενώ ο μισός σχεδόν πληθυσμός τη Γης (3,3 δις) ζει με εισόδημα κάτω των 2 δολαρίων ημερησίως. Κι όταν τα κέρδη άρχισαν να μειώνονται εξαιτίας των ραγδαίων τεχνολογικών εξελίξεων, της υπερπαραγωγής και του ολοένα εντεινόμενου ανταγωνισμού, το σύστημα βρήκε τη διέξοδο στην απόλυτη κοινωνική λεηλασία.
- Ανέδειξε σε κυρίαρχους του πλανήτη τις πολυεθνικές που αντιμετωπίζουν λαούς και χώρες ως αριθμούς και δε διστάζουν να σπείρουν την εξαθλίωση για να πετύχουν τα μέγιστα κέρδη.
- Έκανε το κράτος να εκχωρεί αρμοδιότητες και εξουσίες στο ιδιωτικό κεφάλαιο, δανεικά κι αγύριστα, εξοπλιστικές προμήθειες, μεγάλα έργα, να προσφέρει φοροαπαλλαγές, να επιτρέπει την ασύδοτη δράση του, να αυτοδιαλύεται ιδιωτικοποιούμενο.
- Έβαλε στο «τιμόνι» της οικονομίας τους σύγχρονους τοκογλύφους, το τραπεζικό κεφάλαιο και τις αγορές, το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Πρόκειται για ιστορικής σημασίας στροφή στο εσωτερικό της αστικής τάξης, προς όφελος μερίδων που δεν σχετίζονται με την παραγωγική διαδικασία και άρα αδιαφορούν για την πτώση της κατανάλωσης. Η παγκόσμια οικονομία λειτουργεί πλέον με όρους καζίνο μέσω της δημιουργίας ενός «νέου είδους χρήματος». Πρόκειται για το χρήμα που γεννάει χρήμα με τζογαδόρικές κινήσεις στα χρηματιστήρια, χωρίς να περάσει από την παραγωγή.
- Δέσμευσε την Ελλάδα με συμμαχίες σε σχηματισμούς όπως η ΕΕ που όχι μόνο δεν αντιμετωπίζουν την κρίση αλλά αντίθετα την επιτείνουν.

Η σημερινή κρίση είναι δομική, διαρθρωτική και συστημική. Γι' αυτό είναι βέβαιο ότι σύντομα θα λάβει παγκόσμιες διαστάσεις.

Μ' αυτή την έννοια, η αντίσταση των λαών στη σύγχρονη καπιταλιστική βαρβαρότητα έχει ιστορική σημασία. Ειδικά στη σημερινή Ελλάδα, η ανασυγκρότηση και η ενίσχυση του εργατικού και λαϊκού κινήματος αποτελεί πλέον προϋπόθεση για την επιβίωση των εργαζομένων και του λαού.